Dosarul nr.4-4107/2023,
PIGD 4-23187209-21-4-28122023

H O T Ă R Â R E
pe cauză contravențională

18 martie 2024 **mun. Chișinău**

Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, instanță în componența:

președintele ședinței, judecător Vladislav Negru
grefier Vera Railean

în lipsa:

agentului constatator Corciubaș Oleg
contravenientului *****Sergiu

examinând în ședință publică cauza contravențională în privința *****Sergiu, născut la data de *****, IDNP *****, domiciliat în *****, învinuit în comiterea contravenției prevăzute la art.63 alin.(1) Cod contravențional, -

A C O N S T A T A T:

La 21 decembrie 2023, de către agentul constatator, ofițer superior- Corciubaș Oleg, a IP Buiucani, a Direcția de Poliție a mun. Chișinău, a IGP a MAI, a fost întocmit procesul-verbal nr./serie MAI06 ***** cu privire la contravenție în privința cet. *****Sergiu, în baza art.63 alin.(1) Cod contravențional.

La 27 decembrie 2021, conform art.395 Cod contravențional, a fost remisă în adresa Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani), cauza contravențională în privința cet. *****Sergiu.

Conform art.400 alin.(4) Cod contravențional, contravenția prevăzută la art.63-65 Cod contravențional se constată de către angajații subdiviziunilor subordonate Ministerului Afacerilor Interne care exercită atribuțiile poliției.

Potrivit art.400 alin.(5) Cod contravențional, procesele-verbale cu privire la contravențiile prevăzute la art.63-65 Cod contravențional se remit spre examinare în fond instanței de judecată competente.

Astfel, Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani) este competentă să examineze cauza contravențională în privința cet. *****Sergiu, în comiterea contravenției prevăzute de art.63 alin.(1) Cod contravențional.

În ședința de judecată din 18 martie 2023, contravenientul* *****Sergiu și *ofițer superior- Corciubaș Oleg, a IP Buiucani, a Direcția de Poliție a mun.

Chișinău, a IGP a MAI, legal citați, despre data, locul şi timpul examinării cauzei(f.d.26-28), în şedinţă judiciară nu s-a prezentat.

Prin prisma art. 455 Cod Contravențional al RM, instanța de judecată consideră posibilă examinarea cauzei în lipsa acestora.

Concomitent, informații despre data locul și ora ședinței de judecată pe cauza dată au fost făcute publice și pe site-ul oficial al instanței de judecată, ce se asimilează cu citarea publică.

Ținând cont de faptul că procedura de citare legală a fost respectată, instanța de judecată a dispus, în baza art. 382 din Codul contravențional al RM, examinarea cauzei în lipsa acestora.

În partea ce ține de citarea cît și prezența/lipsa părților legal citate, instanța reține că în acest sens este pertinentă practica CtEDO care în cauza Ponomariov vs. Ucraina a evidenţiat că ţine de obligaţia părţilor de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoştinţă.

În plus, CtEDO reaminteşte că un stat nu poate fi considerat răspunzător atunci când o parte, citată legal şi informată despre obiectul cauzei, renunţă în mod expres la dreptul de a se prezenta în instanţă şi de a se apăra (Cauza Poitrimol împotriva Franţei, Hotărârea din 23 noiembrie 1993, seria A nr. 211-K. p. 13, § 31).

Din considerentele menţionate, ţinînd cont de alin. (3) art. 455 Cod contravenţional al RM şi avînd în vedere practica Curţii Europene a Drepturilor Omului (cauzele Ponomaryov vs. Ucraina şi Avramenco vs. Moldova) instanţa judecătorească concluzionează că, amînarea examinării cauzei nu poate fi nelimitată, dată fiind obligaţia părţilor de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoştinţă.

Aprecierea instanței

În conformitate cu prevederile art. 395 alin.(1) pct.1) lit. b) Cod contravenţional, instanţa judecă toate cazurile cu privire la contravenţii, cu excepţia celor atribuite de prezentul cod competenţei unor alte organe, precum şi cauzele contravenţionale prevăzute la art.61, 63-66, 316-3181 , 320, 336.

Potrivit art.400 alin. (5) Cod contravențional, procesele-verbale cu privire la contravenţiile prevăzute la art.75, 76, 92, 165, 181 şi 227 se remit spre examinare comisiei administrative, iar procesele-verbale cu privire la contravenţiile prevăzute la art.54^1, 63–65, 652, 653, 67, 68, 78^1–78^2, 88, 107^1, art.157 alin.(6), (9) şi (10), art.243^1, art.277^1 alin.(3), art.312^1, 316, 317, 318^1, 320, 322–324, 330^4, 335–337, 342, 351–353 se remit spre examinare în fond instanţei de judecată competente.

În conformitate cu art. 8 alin. (2) Cod contravențional, este supusă răspunderii contravenţionale numai persoana care a săvîrşit cu intenţie sau din imprudenţă o faptă prevăzută de legea contravenţională.

În conformitate cu art. 10 Cod contravențional, constituie contravenţie fapta – acţiunea sau inacţiunea ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decît infracţiunea, săvîrşită cu vinovăţie, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod şi este pasibilă de sancţiune contravenţională.

În conformitate cu prevederile art. 374 alin. (3) din Codul contravențional, procesul contravenţional se desfăşoară pe principii generale de drept contravenţional, în temeiul Constituției, al prezentului cod, al Codului de procedură penală în cazurile expres prevăzute de prezentul cod, precum şi al normelor dreptului internaţional şi ale tratatelor internaţionale cu privire la drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.

Conform art. 440 alin. (1) Cod contravențional, constatarea faptei contravenţionale înseamnă activitatea, desfăşurată de agentul constatator, de colectare şi de administrare a probelor privind existenţa contravenţiei, de încheiere a procesului-verbal cu privire la contravenţie, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere a dosarului, după caz, funcţionarului abilitat să examineze cauza contravenţională, din cadrul autorităţii din care face parte agentul constatator, în instanţa de judecată sau în alt organ spre soluționare.

Conform art. 442 alin. (1) Cod contravenţional, procesul-verbal cu privire la contravenție este un act prin care se individualizează fapta ilicită şi se identifică făptuitorul. Procesul-verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale şi a probelor acumulate, în prezenţa făptuitorului sau în absența lui

Conform art. 381 alin. (4) Cod contravenţional, autoritatea competentă să soluţioneze cauza contravenţională are obligaţia de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă, a circumstanţelor cauzei, de a evidenţia atît circumstanţele care dovedesc vinovăţia persoanei, cît şi cele care dezvinovăţesc persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional, precum şi circumstanţele atenuante sau agravante.

Conform art. 425 alin. (2) Cod contravențional, în calitate de probe se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace: procesul-verbal cu privire la contravenţie, procesul-verbal de ridicare a obiectelor şi documentelor, procesul-verbal de percheziţie, procesul-verbal privind cercetarea la faţa locului, procesele-verbale privind alte acţiuni procesuale efectuate în conformitate cu prezentul cod, explicaţiile persoanei în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional, depoziţiile victimei, ale martorilor, înscrisurile, înregistrările audio sau video, fotografiile, corpurile delicte, obiectele şi documentele ridicate, constatările tehnico-ştiinţifice şi medico-legale, raportul de expertiză.

Instanța reține că, în legislaţia Republicii Moldova contravenţiile au fost scoase de sub incidenţa legii penale şi supuse unui regim administrativ. Din

perspectiva capitolului IV din Cartea I al Codului contravenţional instanţa de judecată evidenţiază că, sancţiunile administrative nu privesc un grup de persoane, ci se adresează tuturor cetăţenilor în vederea realizării scopului preventiv şi represiv al sancţiunii, iar potrivit art. 38 alin. (3) din legea citată, arestul contravenţional poate fi aplicat şi în cazul neexecutării intenţionate a unei alte sancţiuni contravenţionale, ceea ce conferă faptei natura penală.

Astfel, în materie contravenţională au fost recunoscute garanţiile procedurale specifice în materie penală în ceea ce priveşte dreptul la un proces echitabil, printre care şi prezumţia de nevinovăţie, prevăzută de alin. (2) al art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului (Zilibergerg împotriva Moldovei (§ 35, din 01 februarie 2005), Angel împotriva României (§ 52, din 04 octombrie 2007) sau Ozturk împotriva Germaniei (din 21 februarie 1994).

Această împrejurare fundamentează la nivel de principiu că, sarcina probei în procedura contravenţională desfăşurată în faţa instanţei de judecată revine în primul rînd organului constatator şi, în condiţiile în care acesta face dovada vinovăţiei, contravenientul urmînd să-şi probeze nevinovăţia.

La fel instanţa evidenţiază că, forţa probantă a proceselor-verbale este lăsată la latitudinea fiecărui sistem de drept, putîndu-se reglementa importanţa fiecărui mijloc de probă, însă instanţa are obligaţia de a respecta caracterul echitabil al procedurii în ansamblu atunci cînd administrează şi apreciază probatoriul (cauza Bosoni v. Franţa, hotărîrea din 7 septembrie 1999).

În raport cu cele enunţate, art.425 alin. (2) al Codului contravenţional cuprinde dispoziţii exprese cu privire la forţa probantă a procesului-verbal cu privire la contravenţie, fiind reglementat că în calitate de probe se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace: procesul-verbal cu privire la contravenţie.

De asemenea instanţa reţine că, legiuitorul în art. 442 alin. (1) Cod contravenţional a definit procesul-verbal cu privire la contravenţie ca fiind un act prin care se individualizează fapta ilicită şi se identifică făptuitorul. Subsecvent a fost legiferat şi faptul că, procesul-verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale şi a probelor acumulate, în prezenţa făptuitorului sau în absenţa lui.

Cu titlu preliminar se impun a fi făcute câteva considerații referitoare la natura juridică a procesului-verbal cu privire la contravenție, precum și la forma acestuia.

Astfel, procesul-verbal de contravenție materializează o manifestare de voință cu caracter unilateral a unei autorități publice (prin intermediul persoanelor care au calitatea de agenți constatatori) și reprezintă un act administrativ unilateral cu caracter individual, emis în baza puterii publice, cu scopul de a produce efecte juridice.

În asemenea situație, într-u respectarea garanțiilor sus indicate, instanța de judecată va verifica legalitatea şi temeinicia procesului-verbal cu privire la contravenție nr./serie MAI06 ***** din 21 decembrie 2023 întocmit în privința lui *****Sergiu.

Prin urmare, legea contravențională prevede redactarea procesului-verbal cu privire la contravenție într-o anumită forma „ad validitatem”, cu respectarea tuturor prescripțiilor legale de fond și de formă, pentru încheierea sa valabilă, în scopul producerii efectelor juridice pentru care a fost întocmit. În acest context, respectarea exigențelor legale prevăzute la art. 443 al Codului contravențional sunt impuse agentului constatator la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție prin prisma art. 445 alin. (1) al Codului contravențional.

Respectiv, analizînd actul de învinuire sub aspectul legalității sale, instanța va cerceta dacă în cauză sunt întrunite cerințele de formă ale procesului-verbal cu privire la contravenție, așa cum sunt impuse în mod imperativ de dispozițiile art. 443 al Codului contravențional referitoare la mențiunile obligatorii ce trebuie prevăzute sub sancțiunea nulității.

În aceeași ordine de idei instanța remarcă că, potrivit jurisprudenţei CEDO (cauza Ziliberberg contra Moldovei) acuzarea adusă unei persoane privind comiterea unei contravenţii echivalează cu acuzarea acesteia de comiterea unei infracţiuni, din care motiv fapta imputată contravenientului şi calificarea acesteia, **adică învinuirea propriu-zisă, trebuie să fie clară şi concretă**.

În acest sens instanța reține că, conform art. 443 alin. (1) lit. e) Cod contravențional, procesul-verbal cu privire la contravenţie va cuprinde: încadrarea juridică a faptei, norma materială contravenţională şi indiciile calificative ale elementelor constitutive ale contravenţiei;

Instanţa de judecată reține că, pentru a stabili corect încadrarea juridică trebuie să existe concordanţă deplină între fapta concretă săvârșită de făptuitor, norma materială contravențională, precum și în raport cu dispozițiile legale general aplicabile faptei comise.

Prin urmare, încadrarea juridică are o importantă deosebită, deoarece se asigură desfășurarea în limitele legii a represiunii contravenţionale și constituie o garanţie a respectării drepturilor legitime ale persoanelor.

Astfel, în urma studierii conținutului procesului-verbal cu privire la contravenție se atestă că, în cuprinsul acestuia agentul constatator a formulat **o învinuire într-o formă neclară, nu este lizibilă, indescifrabilă și ne concretă a acțiunilor contravenientului.**

În acest sens instanța reține că, învinuirea formulată în săvârşirea contravenţiei prevăzute de art. 63 alin. (1) Cod contravențional este una neclară, prin ce contravenientul este lipsit de dreptul de a fi informat în mod amănunțit asupra naturii şi cauzei acuzaţiei aduse împotriva sa şi să dispună de înlesnirile

necesare pregătirii apărării sale de la această învinuire ne concretă, or învinuirea formulate nici cum nu poate cuprinde componența de contravenție prevăzută de art.63 alin.(1) Cod contravențional.

Pentru aceasta, instanța de judecată conchide că în sensul jurisprudenţei CtEDO (Hotărîrea din 19 decembrie 1989 Kamasinski v. Austria, p. 79), rechizitoriul joacă un rol crucial în procesul penal şi din momentul elaborării acestuia inculpaţii sunt în mod oficial înştiinţaţi cu privire la aspectele de fapt şi de drept ale acuzaţiilor ce li se aduc.

Subsidiar se relevă că, CtEDO a constatat în pct. 18, 19 din cauza Adrian Constantin împotriva României din 12 aprilie 2011 (cererea nr. 21175/03) că, echitatea unei proceduri se apreciază în raport cu ansamblul acesteia. Dispoziţiile art.6 § 3 exprimă necesitatea acordării unei atenţii deosebite notificării „acuzaţiei" aduse persoanei în cauză.

Actul sesizării joacă un rol determinant în urmărirea penală: după notificare, persoana trimisă în judecată este oficial înştiinţată în scris cu privire la temeiul legal şi factual al acuzaţiilor care i se aduc. Art. 6 § 3 lit. a) îi recunoaşte acuzatului dreptul de a fi informat nu doar cu privire la cauza acuzaţiei, adică la faptele materiale de care este acuzat şi pe care se bazează acuzaţia, dar şi încadrarea juridică a faptelor, şi aceasta în mod detaliat. Sfera de aplicare a acestei dispoziţii trebuie apreciată, în special, în lumina celui mai general drept la un proces echitabil garantat la art. 6 § 1 din Convenţie.

În aceiași ordine de idei instanța remarcă că, învinuirea formulată de agentul constatator pe lîngă faptul că este neclară, în opinia instanței nici nu se conciliază cu indicii calificativi ale elementelor constitutive ale contravenției și încadrarea juridică făcută la rubrica 6„fapta contravențională", agentul statului înaintează cet. *****Sergiu o învinuire indescifrabilă și neclară, astfel, ca instanța de judecată nu a putut aprecia învinuirea adusă cet. *****Sergiu.

Așadar, potrivit art.63 alin.(1) al Codului Contravențional *"neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către părinţi sau de către persoanele care îi înlocuiesc a obligaţiilor de întreţinere, de educare şi de instruire a copilului se sancţionează cu amendă de la 6 la 15 unităţi convenţionale sau cu muncă neremunerată în folosul comunităţii de la 15 la 25 de ore.*

Învinuirea adusă cet. *****Sergiu nu este clară, agentul constatator nu a realizat o descriere concretă a contravenției și nu a specificat care acțiuni au fost calificate drept neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către părinţi sau de către persoanele care îi înlocuiesc a obligaţiilor de întreţinere, de educare şi de instruire a copilului.

Așadar, la examinarea cauzei contravenționale, instanța de judecată este în imposibilitate să constate indicii calificativi ale elementelor constitutive ale contravenției și existența laturii obiective a contravenției de ***neîndeplinirea sau***

îndeplinirea necorespunzătoare de către părinţi sau de către persoanele care îi înlocuiesc a obligaţiilor de întreţinere, de educare şi de instruire a copilului, și pe cale de consecință a faptei contravenționale incriminate de către agentul constatator.

Legiuitorul a reglementat în art. 63 alin. (1) Cod contravențional situații în care agentul de constatare urmează să efectueze calificarea reieșind din circumstanțe concrete ale speței.

Astfel, acuzarea trebuie să fie clară prin stabilirea legăturii cauzele între fapta contravențională admise de potențialul contravenient și indicii calificativi ale elementelor constitutive ale contravenției aplicate.

Nu în zadar legiuitorul a reglementat în aliniatul (1) art. 63 indicii ***neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către părinţi sau de către persoanele care îi înlocuiesc a obligaţiilor de întreţinere, de educare şi de instruire a copilului„*** unde nu părțile sau instanța de judecată trebuie să cerceteze sau să constate elementele reale legale a normei contravenționale coraportat cu speța, dar organul investit exclusiv cu această obligație.

Prin urmare instanța de judecată conchide că, procesul-verbal cu privire la contravenție contravine. art.443 alin. (1) lit. e) Cod contravențional.

La fel, instanța notează și faptul că sancțiunea în procedura contravențională reprezintă mijlocul legal care lipsește de efecte juridice actele procesuale şi procedurale, precum și măsurile procesuale dispuse ori efectuate în mod ilegal sau care se aplică în cazul comiterii unei abateri judiciare.

Sancțiunile procesual-contravenționale reprezintă niște remedii procesuale, ce urmăresc înlăturarea producerii de consecințe juridice în ipoteza în care legea procesual-contravențională a fost încălcată. Una din aceste sancțiuni este și nulitatea.

Codul contravențional reglementează în art. 445 alin. (2) Cod Contravențional, celelalte încălcări ale art.443 sau ale altor norme imperative din prezentul cod pot să ducă la nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție doar în cazul în care acestea afectează în mod esenţial fondul cauzei.

Totodată instanța reține că în conformitate cu prevederile art. 461 alin. (2) Cod contravențional, Procesul contravențional poate fi încetat şi în alte cazuri decât cele prevăzute la alin. (1) doar dacă se constată că lipsa unei menţiuni în procesul-verbal cu privire la contravenție afectează în mod esențial fondul cauzei şi aceasta nu poate fi înlăturată de către instanța de judecată.

Prin urmare, instanța de judecată reține că neajunsurile depistate la examianrea cauzei asupra actului de sesizare a instanței de judecată în mod esențial afectează fondul cauzei, or fapta reținută de către reprezentantul agentului constatator nu se asimilează normei juridice prevăzute de art.63 alin.(1) Cod contravențional.

Inter alia, instanța reține că nulitatea are ca efect ineficiența actelor realizate cu încălcarea dispozițiilor legale, prin urmare, actul nul nu produce efectele actului valid, fiind lipsit de forța juridică conform regulii *juodnul lumest, nul lumproducit efectum*.

În acest context instanța de judecată notează că, odată ce procesul-verbal cu privire la contravenție este lovit de nulitate absolute, nulitate care nu poate fi acoperită, procesul contravențional încetează, iar în consecință procesul de judecare a cauzei contravenționale este întrerupt, ne fiind posibilă examinarea chestiunilor prevăzute de art. 458 Cod contravențional.

Atare situație, potrivit prevederilor art. 441 alin. (2) Cod contravențional, are ca efect repunerea în drepturi a contravenientului, a cărui vinovăție în fapta incriminată nu poate fi constatată, odată ce pe întreg parcursul procesului acesta beneficiază de prezumția nevinovăției, care nu a fost răsturnată în privința lui.

În același context instanța de judecată notează și faptul că, jurisprudența Curţii Europene evidențiază concluzia că, **încălcările de lege comise în cadrul procesului de judecată nu trebuie reparate în detrimentul persoanei atrase la răspundere contravențională.**

Respectiv, statul este cel care trebuie să-şi asume erorile admise de Parchet (agentul constatator) sau de o instanță de judecată şi aceste erori nu trebuie reparate în detrimentul persoanei vizate în procedura în cauză (cauza Stefan vs. Romania, hotărârea din 06.04.2010).

În circumstanțele expuse, procesul contravențional privind acuzarea cet. *****Sergiu urmează a fi încetat din motivul nulității a procesului-verbal cu privire la contravenție.

Totodată, ținând cont de faptul că instanța constată nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție, adică a actului de învinuire în prezenta cauză, acest fapt degrevează instanța de judecată de obligaţia de a se expune asupra pertinenței, concludenții şi utilității fiecărei probe din dosar, precum şi asupra coroborării lor în ansamblu, odată ce actul de învinuire este lovit de nulitate.

Pentru aceste motive şi în conformitate cu art. 443, art.445 alin. (2), art. 460 și art.461 alin. (2) Cod contravențional RM, instanța de judecată, -

H O T Ă R Ă Ş T E :

Se declară nul procesul-verbal cu privire la contravenție nr./serie MAI06 ***** din 21 decembrie 2023 întocmit în privința lui *****Sergiu în baza art. 63 alin. (1) Cod contravențional cu încetarea procesului contravențional din motivul neconsemnării în procesul-verbal a datelor și faptelor indicate la art.443 Cod contravențional.

Hotărârea poate fi contestată cu recurs la Curtea de Apel Chișinău în termen de 15 zile, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

Președintele ședinței,
Judecător Vladislav Negru
Copia corespunde originalului,
Judecător Vladislav Negru